

uit het Oosten, bij Lucas van de herders. Het één behoeft evenwel het andere niet uit te sluiten.

b. Bij Mattheüs is het huis van Jozef te Bethlehem, bij Lucas te Nazareth. Maar Mattheüs ontkent niet, dat Jozef en Maria in Nazareth hebben gewoond. Dat zij na de vlucht naar Egypte zich in Bethlehem willen vestigen, heeft niets vreemds. Misschien heeft Jozef in Bethlehem een eigendom gehad.¹⁶⁾

c. Bij Mattheüs geschiedt de aankondiging van de geboorte aan Jozef, bij Lucas aan Maria. Waarschijnlijk heeft Maria het niet aan Jozef verteld. Deze berichten zijn niet met elkander in tegenspraak, maar vullen elkander aan.¹⁷⁾

d. Het verhaal van Lucas laat geen plaats voor het bezoek van de wijzen en het verblijf in Egypte. Maar het bezoek van de wijzen kan hebben plaats gevonden na de voorstelling in den Tempel.¹⁸⁾

Het verschil tusschen de beide verhalen kan heel ongezoekt verklaard worden, dat het getuigenis van Matth. teruggaat op Jozef, dat van Lucas op Maria.

Mattheüs beschrijft de geschiedenis van 't standpunt van Jozef, Lucas van dat van Maria. Er is wel het bezwaar, dat wij van een optreden van Jozef in Jezus' openbare leven niets merken; evenmin, dat Lucas met Maria in aanraking is geweest, maar de mogelijkheid daarvan is allerminst ondenkbaar.¹⁹⁾

Een van de grootste moeilijkheden in deze kwestie is het verschil in de genealogiën van Jezus, die bij Mt. en Luc. worden gevonden (Mt. 1:1-17, Luc. 3:23-38). Het zou ons te ver voeren, wanneer wij deze kwestie hier breed gingen behandelen. Ons lijkt de meest voor de hand liggende gedachte, dat wij in Mt. het geslachtsregister van Jozef, in Luc. dat van Maria hebben.²⁰⁾

Een ander bezwaar, dat men tegen deze geboorteverhalen heeft ingebracht betreft de wonderen die er in voorkomen.

Men acht de verschijning van engelen en van de ster niet mogelijk.²¹⁾ Maar dat komt, dat men in beginsel niet de wonderen in de Schrift wil erkennen. Hier wordt het duidelijk, dat de kritiek op de geboorteverhalen uit ongelooft geboren is.

Wie de mogelijkheid der wonderen aanvaardt, wie kinderlijk gelooflijk aanneemt, dat bij God alle dingen mogelijk zijn, heeft geen moeite met de aanvaarding van de engelen, van de ster in de geboorte-geschiedenis; heeft geen moeite met de aanvaarding van het wonder, waarvan deze geboorte-geschiedenissen spreken: de maagdelijke geboorte.

Een kwestie, die, in verband met de betrouwbaarheid van de geboorte-geschiedenis, veel stof heeft opgejaagd, is de beschrijving van Augustus ten tijde van Cyrenius.

Het is niet doenlijk hier deze kwestie uitvoerig te behandelen.²²⁾ Door de latere onderzoekingen is zooveel wel duidelijk geworden, dat ten tijde van de geboorte van onzen Heiland een census moet zijn geschied.²³⁾

N.

K. M.

16) Machen, a.w. p. 193. K. Bornhäuser, Die Geburts- und Kindheitsgeschichte Jesu, 1930, p. 99.

17) Machen, a.w. p. 195.

18) Machen, a.w. p. 196.

19) Machen, a.w. p. 199-202.

20) Zoo S. Greijdaus in het Bijbelsch Handboek N. T., 1935, p. 199. Over deze kwestie nader Machen, a.w. p. 203-209. Bornhäuser, a.w. p. 5-35.

21) Machen, a.w. p. 221-227.

22) Vgl. E. Schürer, Geschichte des Jüdischen Volkes im Zeitalter Jesu Christi, I, 1901, p. 508-544.

23) Vgl. W. Lodder, De historische betrouwbaarheid van het N. T., 2, 1935, J. Pickl, Messias König Jesus, 1935, p. 271-281. Machen, a.w. p. 238-243.

UIT DE SCHRIFT

Een energie van dwaling.

En daarom zal God hun zenden een kracht van dwaling. 2 Thess. 2:11.

Erasmus, de humanist, heeft in zijn „De Lof der Zotheld" zijn speelsche pen ook in den bijbel allerlei plaatsen doen aanstrepen, als geschikt voor zijn elegant „betoog", dat in deze vreemde wereld de zotheld, de dwaasheid, den hoogsten lof verdient. In zijn bekende geschrift tracht hij in drie afzonderlijke pericopen getuigenissen óók uit de Heilige Schrift bij te brengen; en wie speelsche gedachten ook in deze omgeving verdragen kan, zal veel „waarderen" kunnen, schoon hij doorlopend valsche waardeert. Dat de geciteerde Schriftplaatsen door Erasmus vrijwel alle verkeerd uitgelegd zijn, en hij hem zonder uitzondering alle in een onschrijftuurlijk raam worden geplaatst, zal den kenner der Schriften duidelijk zijn reeds bij eerste lezing.

Maar dat Erasmus — zoover wij hebben nagegaan — het woord van Paulus uit 2 Thess. 2:11 geheel en al heeft laten liggen, dat mag ook op zijn eigen „standpunt" wel het allermeest verwonderlijk heeten.

Heeft misschien de majesteit van dit woord zelfs hem nog afgeschrikt?

* * *

Hoe dit zij, — verschrikkelijk is dit woord van oordeel wel. Met name voor wie let op die twee woorden: „zenden", en „energie" (kracht).

God zal zenden, of, gelijk sommige handschriften lezen: God zendt. Als Hij zendt, dan is daar een almachtige, alomtegenwoordige kracht losgebroken. 't Is Zijn kracht. Als Hij zendt, wie houdt dan terug? Niet één! Gelijk Hij onweders zendt, en Zijn Woord, en Zijn Geest, en gelijk Hij in die alle Zijn raad volvoert, en nooit met leegte handen weer ziel komen wat eenmaal door Hem uitgezonden is, zóó is het ook hier. Als Hij een kracht van dwaling zendt, dan houdt ook niemand die kracht ergens tegen. Niemand, ook de kerk niet. Ook de Schrift niet. En vooral — God zelf niet. Waar Hij die kracht zendt, daar zal ze ook werken. Er is niets tegen te doen.

En dan — het is, zooals er in het grieksch staat, een energie van dwaling. Geen voorbijgaande vlieg. Geen grill. Geen bevlieging. Niet maar iets, dat aan „anhauchen" doet denken. Maar een energie. Dat woord krijgt in dit (aan den Antichrist gewijde) hoofdstuk des te sterker coloriet, nu het ook in hetzelfde verband met satanische en antichristelijke machten in verbinding wordt gezet. Satanische „energie" zal den Antichrist stuwten. Nu is satanische energie groot. Maar ze staat tenslotte nog altijd onder de toelating Gods en kan niets buiten Zijn wil. Maar als God zelf rechtstreeks een energie gaat zenden, een energie, die instrument wil wezen van Gods oordeel, dan is er met recht geen houden meer aan. De energie van dwaling moge aan den satan en aan den Antichrist de duizenden in de armen voeren, zoodat zij in een ommezien bij groote drommen achter het antichristelijke vandel aan beginnen te loopen, niettemin voltrekt zich in die opstuwing van geestdriftige leerlingen van den Antichrist een hen zélf voorstuwend gericht van God. Een gericht, dat sterker is dan zij, ook al verloochenen zij het nog zoo grandioos.

We belijden van de kerk, dat zij onder het aspect der genade niet alleen coetus (vrije samenkomst), doch ook congregatie is (d.w.z. een van hooger, en van sterker hand bijeen gebrachte menigte). Hetzelfde geldt onder het aspect van den toorn straks, en ook reeds heden, van de enthousiastelingen, die den Antichrist gaan volgen. Ze zijn een coetus, want ze bewonderen de „tekenen en wonderen der leugen", die tekenen, waarin de energie van satan haar „parousie" heeft. Maar ze zijn ook een congregatie; een hoogere, sterkere hand drijft ze dynamisch op één hoop. Dat is de dynamiek der door God gezonden dwalingsenergie. Ze kunnen niet blijven bij het oude, het pakt hen niet. Ze kunnen het niet laten, dan dézen, dan één kant uit te kijken. Ze dwalen rond, „waartoe zij ook gezet zijn".

* * *

Coetus, maar ook congregatie.

Maar als wij die beide termen hanteerbaar achten zoowel voor de door den doop tot Christus' leerlingen gemaakte geloovigen, „in hun vergadering vereend", als ook voor de antichristelijke scharen, dan is er toch één albeheerschend verschil tusschen beide op te merken.

In het eerste geval (de kerk) is het woord congregatie gebruikt in eigenlijken zin. In het tweede daarentegen slechts in oneigenlijke betekenis. „Congregatie", daar zit het woord kudde (Grex) in. Een congregatie is een kudde schapen. Bijeengebracht onder één Herder, door de energie van den Oppersten Herder en Eigenaar der schapen, van wien de Herder, die hen rechtstreeks weidt, gezonden is. Alweer: „gezonden". Zoo is het in de kerk. Maar in de gecompliceerde „wereld", die den Antichrist zal toebehooren, zal geen kudde zijn te zien. 't Zijn schapen, die in bokken zijn veranderd. Of — naar een ander beeld — slachschapen, op een hoop bijeenge-dreven „tot den dag der slachting", al noemen zij zelf hun samentreffen ook een krachtige, vroolijke vergadering voor het feest der uiteindelijke bevrijding.

* * *

Zoo gezien, is het volkomen verstaanbaar, dat de antichristelijke bewegingen, die in de wereld opkomen, steeds bewuster van twee woorden zich gaan bedienen.

Dynamiek.

En: mythe.

Dynamiek — een krachtige, zich baanbrekende wil, die de duizenden ontsteekt in oer-rassische drift, — ze heet alsdan meer waard dan een wel-overwogen systeem.

Mythe — ze heet vruchtbaar, en paedagogisch effectief, — meer dan begripsmatige wijsheid.

De dynamiek der mythe verklaart zich dan ook autonoom; ze redeneert niet, en ze richt geen parlementen in, groote niet en kleine evenmin, ook schrijft ze geen in paragrafen verdeelde vonnissen met restricties en „althans", één en andermaal. De beweging is haar alles, de partijen

gelden voor haar niet. Dynamiek — daarmee correspondeert het tekstwoord: zenden. Coetus. En „congregatie".

Mythe — daarmee correspondeert het andere tekstwoord: dwaling. Heen en weer schommelen tusschen de „termen" der „problemen". En dan in de mythe de polariteit der tegendeelen beleven! Coetus. Maar ook „congregatie".

Vrije wil — coetus, zelfverharding.

Maar ook rechtvaardig oordeel. — „congregatie", verstokking van des Heeren kant.

* * *

Nu moge de kerk scherp toezien, opdat zij geen „theologen" van de mythe dulde, geen leer, die theologie in „prediking" en „getuigenis" op doen gaan, en belijdenissen slechts als historische actestukken kunnen respecteren. De kerk ontdekke met schaamte, hoezeer de theologie der mythe reeds is voortgeschreden. En de staatkunde der mythe. En de paedagogie der mythe. En de religiositeit der mythe.

Want ofschoon het oordeel van het vallen in deze dwaling aan de ontrouwe kerk, evenmin als aan de verslapte christelijke politieke partij, of ondervereeniging, of hoogeschool, of propagandacub, niet bespaard kan blijven, het zal voor wie geloof een spoorslag zijn, om des te scherper de energie der dwaling te onderscheiden van de energie van 't Woord van God, den Joden wel een struikelblok, en den Grieken wel een dwaasheid, doch hun die gelooven, kracht zoowel als wijsheid Gods. Energie van wijsheid, en genade, — zóó energiek, als de kracht geweest is, die Christus optrok uit de dooden. K. S.

KERKELUK LEVEN

„OP DE GRENS VAN TWEE WERELDEN". (II.)

Sedert we ons vorig artikel schreven, is de bespreking van ons onderwerp ons wel vergemakkelijkt.

We merken n.l. op, dat we wel het een en ander meenden te weten van de manier, waarop de actiedr Colijn was doodgelopen, met name dat wat betreft de beide voorname punten van a. Oranjehuis en b. onafhankelijkheid, doch dat we ons niet bevoegd achten, dienaangaande publieke mededeelingen te doen, onzerzijds.

Sindsdien heeft evenwel de R.K. Staatspartij gedurfd, wat wij niet aandorsten. Wie in dezen al of niet de voorzichtigheid te zeer uit het oog verloor, moge de toekomst leeren.

Hoe dit zij, feit is nu eenmaal, dat door de R.K. Staatspartij het volgende is gepubliceerd:

Door het dagelijksch bestuur der R.K. Staatspartij is tot de Kring- en afdelingsbesturen een rondschrijven gericht, waarin wordt uiteengezet, dat zich ook in dezen kring het verlangen van de overgrote meerderheid van ons volk om zich in sterke eensgezindheid en een waarlijk nationale eenheidsbeweging aaneen te sluiten, duidelijk heeft geopenbaard. Onder verwijzing naar het feit, dat de leiders der groote partijen, ook niet in gebreke zijn gebleven zich in te spannen voor de totstand-koming eener echt nationale samenbinding. Door omstandigheden buiten hun invloed is het gemeenschappelijk streven met eenige op den voorgrond tredende personen buiten den eigenlijken politieken kring, niet met gewenscht succes bekroond.

De in dat stadium van de zijde der Duitsche autoriteit gerezen bezwaren golden namelijk een passage uit den aanhef van het program, waarin ons volk werd aangespoord tot „eensgezindheid ook voor een wedergeboorte van Nederland in vrijheid en onafhankelijkheid en in trouw aan het Huis van Oranje". Dat deze of een dergelijke aansporing niet de goedkeuring van de Duitsche overheid kon verkrijgen, werd omstreeks dienzelfden tijd in het openbaar bevestigd door den persereferent van het Rijkscorrespondent, die in een persconferentie van 17 Juli o.m. mededeelde, dat een „nationale concentratie niet is te bereiken door vast te houden aan verouderde begrippen; dat ook dit geldt voor den staatsvorm: en dat het niet in het belang is van het Nederlandsche volk, dat men over het vraagstuk van staatsvorm en monarchie lange debatten houdt, of dat men zelfs pogingen tot nationale concentratie van deze punten afhankelijk stelt".

Duidelijk staat in deze van R.K. zijde verspreide mededeeling, dat „de Duitsche autoriteit" bezwaren had tegen de programpunten:

a. Oranjehuis;

b. onafhankelijkheid.

Nu weet ik niet, in hoeverre de hier bedoelde „Duitsche autoriteit" officieel is.

Als ik me niet bedrieg, is in bovenstaand citaat gerefereerd aan een uittaling van den Duitschen Heer Janke, meermalen aangeduid als „Pressesecrèter", d.w.z. als beslissing-nemer inzake persangelegenheden. Nu is diens positie tegenover het Hangsche Verdrag (zie „Frankfurter Zeitung") ons niet geheel duidelijk. Maar in dit niet-geheel-ons-duidelijk staat hij wat ons aangaat, niet alleen. Van meer

beteek
de hee
b.v. d
heeft
taire
in de
Als
partij
had b
autori
legisla
van b
het ec
verbod
van d
diens
min
statute
huis
Wij
lieft
tot sp
catie
gen, a
delijki
Wan
boven
lijk. V
dat ee
slotte
Voorli
reeds
Colijn
verb
deze c
waarin
„frag
spoe
bezett
wil m
zuchte
boden
merkin
autori
Maar
mr Re
„de du
bij na
blijk
het n
van d
nen, w
onder
Wij
mach
onder
haar
dien
weging
met
oekase
erken
ten o
streek
ons h
anders

Kee
Staats
waa
lijke
bod
Zeg
om h
Unie"
(altha
tenslo
het
misse
zou d
dat
zijn
dat
huis
bijn
dat
reprae
en
onste
and
dat o
dan p
aan d
de ee
plomp
Zoo
genom
vera
den
eener
vert
swijg
mer"
niet?
gaan,
nu zó
twee
meerc
Wim
lezen